

Věrná

STRÁŽ

Týdeník Svazu Čechů z Volyně

Ročník VI. — Číslo 20

V Zateci dne 18 května 1951

Cena 3 Kčs

30 let práce, bojů a vítězství KSC

Komunistická strana Československa, předvoj dělnické třídy, neohrožený bojovník za svobodu a práva všeho našeho pracujícího lidu, oslavila ve dnech 14.—16. května t. r. 30. výročí svého ustavení. Založení KSC je jedním z historických mezníků mimořádného významu a dosahu. Zrodem KSC dostala dělnická třída našeho státu do čela nového vůdce, který opřen o pomoc a podporu prvního socialistického státu světa, mohutný Sovětský svaz a jeho slavnou VKS(b), přivedl svůj lid k velikému vítězství. KSC se stala tvůrcem lidově demokratického Československa a vede jej vsměř k krásné, socialistické budoucnosti.

Toto vítězství KSC však nepřišlo náhodou, samo a snadno. Bylo dosaženo po tvrdých a urputných bojích s vládnoucí buržoazní třídou za první republiky po hrdinném boji proti fašistickým okupantům, v rozhodném boji proti reakci v únoru 1948, v boji proti úchylníkům, odpadlíkům, zaprodancům a zrádcům. Toto vítězství vyžádalo si rovněž velikých a krvavých obětí z řad nejlepších, nejvěrnějších a nejuvědomělejších členů KSC.

Tricet let trvání KSC je dějinnými boje za práva dělnické třídy, za svržení panství kapitalistů a vykořisťovatelů, za lepší a šťastnější život pracujícího lidu. Komunistická strana Československa má na co být hrdá. A proto v těchto dnech vzpomněli významné historické události třicátého výro-

čí vzniku KSC nejen její staří a noví členové, ale všechen pracující lid celé Československé republiky. Neboť KSC je tou silou v naší zemi, která určuje cestu radostného a mohutného rozvoje, již jsme nastoupili a vede lid od úspěchu k úspěchu. Komunistická strana Československa, která se opírá o nezištnou, bratrskou pomoc Sovětského svazu a jeho veliké Vsesvazové Komunistické strany (bolševiků), je dnes zárukou splnění všech velikých budovatelských úkolů, které nám uklá-

dá pětiletý plán, záruku vítězství v boji za mír.

Komunistická strana Československa za vedení soudruha Klementa Gottwalda jde dnes od vítězství k vítězství, uskutečňujíc program vybudování socialismu v naší zemi.

U příležitosti třicátého výročí založení KSC, které je významnou událostí v životě našich národů, zdravíme proto i my rodnou stranu československého lidu na její cestě k vybudování šťastného socialistického Československa.

Naš máj

Jiří Havel

Ty krásný máji, plný horké slávy,
který jsi rudým květem rozkvetl v nás,
miliony tě v celém světě zdraví
jak píseň ženců zdraví první klas.
Dnes každé srdce jak kladivo bije,
až jiskry lásky srší do všech stran —

Je štěstím, být akordem melodie,
jež zrodila se v krvi těžkých ran
a rostla v bídě, hladu, utrpení,
často jen v planoucí zrak rozlité
až k vítězství, kterým dnes vše a pění,
až k rozbřesku, jímž lidstvo procítá.

Však není, není ještě konec boje,
stále je nutno boj vést tvrdě dál.
Zbrojnošů nových vysloupily roje,
jímž k smrti bude velel kapitál.
Jsou světy dva a jeden z nich je starý,
chorobně touží všeho pánem být.

Rozum a čest skupuje za dolary,
kterými chtěl by všechno zotročit.
Jsme šťastni, že jsme v svazku toho světa,
jenž všemu lidstvu nese věčný máj —
Ať pro ten máj nám v rukou práce vzkvétá,
ať kvele zbraň, již dobudeme ráj!

Tragedie amerických dětí

Veškerý americký lid prožívá nyní dny nepopsatelného zmatku. Desetimiliony Američanů nemohou nyní pohlížet do budoucna beze strachu. To vše je následek šílené dobrodružné politiky vládních kruhů USA, které učinily život veškerého pracujícího lidu Ameriky závislým na krvavých plánech agresivní americké vojenské kliky. Uprostřed pekla válečné horečky, zvůle a krutého vykořisťování se odehrává hrůzná tragedie, jejíž oběti jsou americké děti.

Politici gangsteři — Trumani, Achesonové a Dullesové, oloupili americké děti o dětství. Americké děti pracujících se již od prvních svých let seznamují s krutým vykořisťováním, bídou, bolestí a strádáním. O nějakém učení nemohou ani snít. Podle oficiálních dat nemá v USA 6.000.000 dětí možnost navštěvovat školu, protože jsou nuceny vydělávat si na živobytí.

Nemilosrdné vykořisťování dětské práce je součástí proslulého amerického způsobu života. Monopolisté, žhnoucí po snadných výdělcích, dávají se na děti jako na zdroj nejlacnějších pracovních sil. V přítomné době v souvislosti s převládáním celého hospodářského života USA na válečné koleje, práce dětí v podnicích nabývá stále většího rozsahu. Tak v závodech na výrobu konzerv, v továrnách na výrobu tabákových výrobků, v továrnách textilních a jiných, jakož i v obchodních domech pracují od rána do noci desetitisíce dětí ve věku 8 — 9 let.

Podle dat Národního výboru pro otázky dětské práce pracuje v průmyslových podnicích USA, v dopravnictví a v obchodech přes 2 a půl milionů dětí. I za stejnou práci dostávají polovinu výdělku dospělého dělníka. Děti příslušníků národnostních menšin — Mexičanů, Portoricanů a zvláště černochů dostávají mzdu ještě menší.

Zvláště kruté jsou vykořisťovány děti v zemědělství USA. Podle dat amerického tisku statisíce dětí sezonních zemědělských dělníků pracuje po celý den na polích a zelenářských zahradách. Na bavlníkových a jiných plantážích spolu s dospělými. Časopis „Labor Information Bulletin“ přinesl informaci, podle níž většina dětí, zaměstnaných v zemědělství, je mladší 16 let. 65% jsou mladší 14 let a mnohým z nich není ani 9 let.

Hladové a polonahé děti jsou nuceny pracovat za každého počasí.

Nehody při práci jsou mezi dětmi velmi častým zjevem. O nějaké lékařské pomoci není ani zdání. Žádný čestný americký občan nemůže se dívat bez pohnutí a bolesti na tyto malé mučedníky. Negramotnost dětí pracujících v zemědělství dosahuje takřka 50%.

Život amerických dětí je těžký a není v něm žádné radosti. Jsou zbaveny všech normálních ubytovacích podmínek. Desetimiliony dětí jsou nuceny žít se svými rodiči v žalostných chatrčích a doupatech, v nichž se hemží krysy a hmyz, v nichž není vodovodu a záchodů.

Jen v New Yorku bylo napočteno 45.000 ubohých chatrčí. Také ve Washingtonu v samotném sousedství Bílého domu a jiných vládních budov a v sousedství vil bohatců, je roztroušeno mnoho ubohých chatrčí, jejichž obyvatelé žijí v nepředstavitelné bídě.

Američtí tmáři, kteří znetvořují děti fyzicky, mrzačí je i duševně. Od prvních svých let je v dětech pěstován cit nenávisti k lidstvu a zvířecí pudy. Veškeré pokrokové lidstvo chápe, že zvrstvá a padoušství zaoceánských barbarů v Koreji jsou výsledkem zločinných metod výchovy americké mladé generace.

Výsledkem široké propagandy gangsterství je stálý růst zločinnosti amerických dětí. Dětská zločinnost vzrostla v USA zvláště po skončení druhé světové války. Již začátkem r. 1946 množství zločinů spáchaných dětmi neobyčejně stoupl. I sám Truman v jednom ze svých dopisů uvádí, že tato zločinnost stoupla o 350%. Podle neúplných dat v přítomné době je každého roku registrováno na jeden milion dětí, které spáchaly nějaký zločin. Při té příležitosti je dobře připomenout slova známého amerického novináře Alberta Deutsche, podle něhož 70% dětí v amerických polepšovnicích se stává zralými zločinci. To nepřekvapuje, protože ve školách vyučují učitelé, kteří jsou nejvíce oddáni Wall Streetu a kteří obklopují gangsterství a vrahy aureolou romantiky.

Ve Spojených státech vychází měsíčně v mnohamilionovém nákladu 250 časopisů pro děti, v nichž se opěvují všemožné formy a druhy zločinů. Po četbě takových tiskovin, po poslechu rozhlasu a návštěvě kina děti se pak často snaží podobat vynikajícím gangsterům.

Charakteristickým příkladem tu

je příklad patnáctileté Stareley Brillandové z města Hawston, stát Texas, která zastřelila svého otce. Z celého případu bylo patrné, že Brillandová napodobila gangstery, o nichž každého dne čtla nebo slyšela v časopisech a rozhlase.

Případ S. Brillandové není v nynější Americe nějakým výjimečným zjevem. Americká skutečnost je naopak plna takových případů.

Ve Spojených státech se vydává spousta literatury, jejímž účelem je strašit děti hrozbou domnělého „rudého nebezpečí“ a hrozbou smrti a zkázy atomovými bombami.

Na příklad žákům a žákyním se doporučuje četba časopisu „Scolastic Magazin“, který je naplněn duchem nepřátelství a nenávisti k Sovětskému svazu a k státům lidové demokracie. Od září roku 1950 byl v amerických školách zaveden nový učební program. Žáci se nyní nevěnují mnoho jednotlivým učebním předmětům, nýbrž se spíše zabývají řešením otázek protiletectvé obrany. Přitom děti jsou nuceny schovávat se pod lavice, vybíhat na chodby a stavět se ke stěně; připravují se tak na nálet atomických letadel. Domů pak přicházejí školáci unavení a vystrašení. Po těchto denních zážitcích a zneklidnění spí v noci špatně a mají těžké sny. Pak nepřekvapuje, že mezi americkými dětmi je mnoho neutrasteniků.

Americké imperialistické kruhy, vedené šílenými myšlenkami na dobytí nadvlády nad světem, vynakládají stále větší úsilí na to, aby pomocí rozkladné válečné propagandy ohloupily, zbavily vůle a rozvrátily morálku veškerého amerického lidu. Americká reakce ví, že postrašeného člověka je možno snáze udržovat v poslušnosti. A to právě američtí podněcovatelé války potřebují. Využívají strachu jako prostředku ovlivňování pracujících mas, jako metody pro opatřování poslušných vojáků, jichž mrtvolami si Trumani, Achesonové, Marshallové a Eisenhowerové chtějí vystlat cestu k světovládě.

Podle čas. Komsomolskaja pravda.

Národní museum v Praze

Václavské náměstí, srdce metropole našeho státu, nelze si ani představit bez majestátné budovy na horním konci náměstí, před níž se týčí důstojně krásná socha sv. Václava. Zelená kupole Národního musea, kryjící monumen-tální Národní Pantheon, dominuje celému okolí a je možno se podle ní orientovat ať již shlížíme na stověžatou matku měst s Petřínou, nebo od Památníku osvobození na vrchu Žižkově.

Zlatý latinský nápis, který dosud čteme na průčelí budovy, byl však v podstatě zastaralý již v době, kdy jej tam tesali. Zní „Museum Regni Bohemiae“, tedy „Museum království Českého“.

Jako „národní“ se tehdy v r. 1890 ještě nemohlo oficiálně zvat, ačkoliv již několik desetiletí před tím se označovalo jako „vlastenecké“, nebo „národní“. Důvod byl zřejmě ten, že německé znění by muselo být „National Museum“ a za „Nation“ t. j. za národ ve smyslu politickém jsme tehdy ve světě ještě považováni být nesměli, třebaž v oboru umění v případě Národního divadla se toto označení výjimečně připustilo. Oficiálně se starý název udržel až do vyhlášení republiky v r. 1918.

Museum ovšem nevzniklo teprv vystavěním budovy na Václavském náměstí v letech 1885—1891. V té době již mělo 70ti letou tradici, neboť jeho založení se datuje již z r. 1818. Zásahu o to měla skupina vlastenecky smýšlejících šlechticů sdružených kolem Kašpara ze Šternberka. Vlastenectví těchto mužů bylo však vlastenectvím zemským, nikoliv skutečně národním. Šlo jim o zemi Čechy bez ohledu na národnosti, zatím co kulturní vývoj Čechů na Moravě a jinde je tolik nezajímá.

Sběratelský a badatelský program byl stanoven ve smyslu tehdy velmi pokrokových názorů osvícenských. Hlavní důraz se při tom kladl na vědy přírodní. Bylo to ještě v době, kdy proti sobě stály dva tábory ideově velmi odlišné. Osvícenci měli zcela jiný názor na vědeckou práci, nežli jaký byl u nás ještě v době tereziánské obecně rozšířen. Usilovali především o důsledné zedbo-

ření vědecké práce, neboť jim bylo jasno, že při postupujícím rozmachu přírodních věd bude stále nesnadnější, aby se někdo zabýval současně několika vědami, tedy na př. aby pěstoval současně zoologii, nerostopis, dějepis a teologii. Bylo jim zřejmé, že nových objevů bude možno docílit jen těm, kteří se od počátku věnují jen jednomu vědnímu oboru a to vytrvale a soustavně, věříce jen tomu, o čem se mohou sami přesvědčit. Ideálem druhého tábora bylo však všeobecné vědění, znalosti jak říkáme encyklopedické. Omezit se celý život na jeden vědní obor jim připadlo takřka zruční. Vývoj dal za pravdu pojetí osvícenskému, třebaž se později pro svou chladnost a kosmopolitismus střetlo se snahami národně-budovatelskými. To se však již týkalo spíše sféry ideové, nežli metody pracovní.

Skutečnost, že základ Národního musea položil kruh osvícenců, byla tedy velmi důležitá po stránce odborné. To musíme ocenit zvláště s hlediska dnešní doby, kdy již nemáme ani „úplných“ rostlinopisců, mineralogů a geologů. Obrovský rozmach věd způsobil, že se i obory kdysi ucelené musely dále dělit, jestliže měl být zaručen pokrok ve výzkumu a bádání. V přítomné době je v SSSR i jinde na sta vědců, kteří badají jen na př. o houbách, nebo o ptácích, nebo jen o rostlinstvu stepním.

Osvícenské myšlenky zastaraly hlavně s hlediska sociologického, neboť si na ně činily nárok kruhy feudální, považující je za něco výlučně svého. České měšťanstvo a zčásti i široké vrstvy lidové se však zatím již vymaňovaly z neblahého dědictví protireformace a tak došlo nutně ke střetnutí.

Boj o národní ráz a zlidovění Národního musea byl dlouhý a vedl se houževnatě. Velkou výhodou bylo, že jej na české straně vedl náš velký dějepisec a politik František Palacký. Mnoho archivních dokladů svědčí o tom, jakou vytrvalost musel Palacký často vyvíjet, aby přes dočas-

né nezdary mohl vést museum k postupné demokratizaci, bez níž by tato přední naše kulturní instituce nemohla plnit úkol kulturního povznesení našeho národa.

Palacký se však nedočkal uskutečnění myšlenky vystavění samostatné budovy. Již se zdálo, že se mu to podaří, když se k tomu v r. 1840 naskytla možnost na dnešním Masarykově nábřeží. Palacký sám vypracoval plány, jež byly na svou dobu moderní. K uskutečnění však nakonec nedošlo. Sbírky se však aspoň přestěhovaly v r. 1846 s hradu do středu města, do nostického paláce na Příkopech. Vleklá jednání se potkala s úspěchem teprv krátce před smrtí Palackého, když se iniciativy ujal František Ladislav Rieger. Vybojoval na městské radě staveniště na pevnostních pozemcích za Koňskou branou, ale trvalo dalších několik let nežli se vypsala soutěž. Do r. 1884 se sešlo 27 projektů českých architektů, z nichž před porotou nakonec vítězně obstál návrh Josefa Schultze. V příštích dvou letech vyrostla pak samotná budova a v dalších dvou letech byl vystavěn vnitřek, na němž pracovalo mnoho českých malířů a sochařů a kupole. Výdaje přesáhly 2 mil. zlatých. Stavební sloh Národního musea je přísně renesanční se všemi výhodami, ale také nevýhodami, zvláště pokud se týče výstavby vnitřní. Souhrnným pojednáním o kladných i záporných stránkách s hlediska uměleckého je kapitola „Budova Národního musea“ z pera dra Vladimíra Denksteina v obsažné knize s obrázkovou přílohou „Národní museum“, kterou získala i příruční knihovna projektovaného Musea volyňských Čechů.

Sbírky rostly tak rychle, že prostor v hlavní budově záhy nestačil, třebaž byl materiál i v místnostech, jež měly původně být výstavními sály. Tak se muselo Národní museum postupem doby jednak některých sběratelských úseků vzdát (obrazy, grafika a záhy tomu bude tak i s literárním archivem), nebo přemístit některá svá oddělení mimo hlavní bu-

d o v u. Tak se přestěhovalo oddělení národopisné (do býv. zámku v zahradě Kinských), archivní (do budovy archivu země České), hudební (do býv. paláce Maltézských rytířů), jakož i oddělení novin a časopisů (do letohrádku ve Stromovce). Oddělení divadelní sídlí sice v hlav. budově, ale výstavy pořádá pro nedostatek prostoru jinde. Na novou (zvláštní) b u d o v u pro obory přírodopisné se pomýšlí již po 20 let. Krajní stísněnost se projevila při zásahu bomb po květnové revoluci. Vrah zničil část sbírek, zvláště zoologických.

V hlavní budově jsou dosud tato oddělení: knihovna (s více než milionem tisků, mnoha díly rukopisnými a inkunabulemi), oddělení divadelní pravěké, historicko-archeologické, numismatické (mincovní, jež zachycuje hospodářský vývoj v českých zemích), mineralogické (nerostopisné), geologicko-paleontologické (o stavbě země v naší vlasti a o vyhynulém živočišstvu a rostlinstvu, jež tu před miliony let existovalo), jakož i oddělení zoologické a botanické.

Každé oddělení má své výstavní sály. Právě v době, kdy vychází tento článek, děje se přestavba výstavních sálů a proto je hlavní budova v těchto týdnech nepřístupná návštěvníkům. Bude opět otevřena koncem května. Některé sály se ukáží v nové, modernější a výstižnější úpravě a kromě toho tu budou některé výstavy příležitostné o starém Egyptě a jiné.

Nemohu ještě podrobně napsat, jak bude nové uspořádání výstavních sálů provedeno, avšak je jisté, že návštěvníci budou mít příležitost shlédnouti nejcenější deposita, jež Národní museum chová. Tak budou moci prohlédnouti si na svou dobu neobyčejně jemné a pracné klenoty z doby kolem r. 1.100, na př. stříbrnou čelenku, nádherný zlacený kalich z 10. století a různé románské šperky, jakož i nádherně vypracované předměty, bohoslužebné památné kompaktní desky, husitské kachle a j. V oddělení numismatickém, které věnuje hlavní péči zvláště nálezům (vykopávkám) a má nyní několik velmi vzácných a cele zachovaných nálezů českých mincí z X. století, vystavuje všechny druhy mincí českých, moravských i slezských. Můžeme tu podrobně sledovati vrcholná údobí našeho mincovnictví, jež dalo vznik denárům (X. — zač. XIII. století), t. ř. brakteátům století XIII., pak proslulým grošům z doby od XIII. až do poloviny XVI. století a v téže době i prvním mincím zlatým, proslulým „dukátům“, později se razí toлары, jichž se užívalo od první poloviny XVI. století až do r. 1857. Několik vitrin chová cennou sbírku medailí, mezi nimi některé velmi vzácné z doby renesanční.

Velké pozornosti, zvláště mládeže, se těší oddělení zoologické, s kostrou obrovské velryby, preparovanými medvědy, gorilou, lvy, tygry maličkými, pesitými kolibříky atd. Pro náročnější návštěvníky upozorňujeme aspoň

na několik vzácností, jimiž jsou žirafovitý kopytník okapie z východní Afriky, podivuhodní ssavci vačnatí (klokani a vačice), ssavci ptakořitní (ptakopysk, ježury), z ptáků pak vyniká vyhynulá alka velká a vzácné druhy rovněž již vyhynulých papoušků. V oddělení české zvířeny se zvláštní pozornosti odborníků těší úplná sbírka českého ptactva, kterou Nár. museu věnoval dr. Hořic.

Stejně zajímavé jsou však i sbírky botanické, jakož i sbírky českého pravěku, modely obydlí lidí doby kamenné a dob mladších, jejich kamenná božstva, zbraně, nástroje a nádoby, jež nám ukazují, jaké obrovské práce a jak dlouhých tisíciletí bylo potřeba, aby se člověk stal tím, čím je nyní. Také podrobná sbírka nerostů a stop po rostlinách a zvířatech, jež vyhynuly na území naší vlasti již před miliony let zaujmou každého, kdo jen trochu touží po širším obzoru a poznání krásné domoviny.

Jsmě velmi rádi, když i menší skupiny se správe musea lístkem ohlásí, abychom měli pohotově odborného průvodce, který poskytne informace o všem, o čem bude zájem. Posléze odkazují ty, kteří by snad měli ještě větší zájem o dějiny Národního musea, na zmíněnou již knihu, jež byla vydána na paměť 60. výročí hlavní budovy Nár. musea a jež je k dispozici u přípravného výboru Musea volyňských Čechů v Zlatci.

dr. Josef Hůrský.

Vzpomínáme všech, kteří zahynuli v boji proti fašismu

Každého roku v májových dnech, kdy československý lid vzpomíná svého osvobození slavnou Sovětskou armádou od fašistických okupantů, kladou obyvatelé hlavního města Prahy a mládež květy na rovny padlých hrdinů, kteří svými životy vykoupili svobodu celému národu.

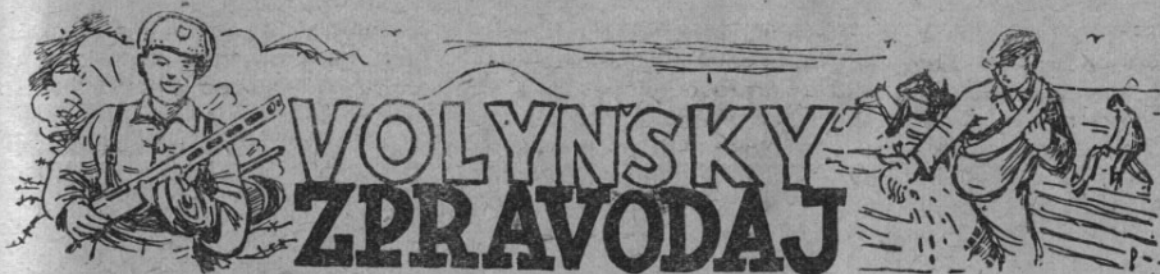
Při letošních oslavách konala se na vojenském hřbitově na Olšanech pietní vzpomínka u pomníku padlého rudoarmějce. U pomníku, kde stála čestná stráž příslušníků československé armády, nastoupila čestná rota se zástavou.

Dopoledne položili za zvuků smutečního chorálu věnec presidenta republiky předseda vlády Antonín Zápotocký, přednosta kanceláře presidenta republiky Bo-

humil Červíček a náčelník vojenské kanceláře presidenta republiky arm. gen. Jan Satorie. Dále položila věnec sovětská vládní delegace, provázená velvyslancem SSSR M. A. Silinem, představitelé zastupitelských úřadů lidové demokratických států a spřátelených zemí a vládní delegace, které se zúčastnily oslav 6. výročí osvobození Sovětskou armádou. Za Národní shromáždění položila věnec delegace, vedená předsedou NS dr. O. Johnem, za československou vládu delegace, vedená náměstkem předsedy vlády Zdeňkem Fierlingrem, za Ústřední výbor KSČ delegace vedená ústředním tajemníkem KSČ posl. R. Slánským, za ÚAV NF delegace vedená náměstkem předsedy vlády dr. Ševčíkem

a za československou armádu vzdala čest padlým sovětským vojákům delegace vedená ministrem národní obrany arm. gen. dr. A. Čepičkou.

Další vzpomínková slavnost se konala u hrobu Neznámého vojína v Památníku osvobození na hoře Vítkově. K počtě všech, kteří zahynuli v boji proti nacistickým okupantům a fašismu, stály u hrobu Neznámého vojína čestné strážce a byly položeny věnce presidenta republiky, sovětské delegace, delegace spřátelených zemí, vlády, Národního shromáždění, ÚV KSČ, armády a Národní fronty. Pietní akty byly zakončeny československou a sovětskou státní hymnou.

Zprávy svazu

Důstojné uctění památky malinských mučedníků

Český Malín — Lidice volyňských Čechů, jedna z nejvyspělejších českých obcí na Volyni, je symbolem utrpení naší krajské větve za nacistické poroby. Rok co rok od osudného 13. července 1943 vzpomínáme třiset sedmdesati čtyř nevinných obětí, mužů, žen a dětí — malinských mučedníků.

Letos, u příležitosti 8. výročí vyvraždění a vypálení Českého Malína, uspořádala odbočka SČZV v Praze ve Smetanově síni slavnostní koncert, v němž účinkovali krajan Eduard Haken, člen opery Nár. divadla, Marie Glázrová, člen činohry Nár. divadla, Dr. Jiří Reinberger, profesor AMU a krajan Vladimír Říha, profesor státní konservatoře v Praze.

Už skutečnost, že koncert se konal ve Smetanově síni, v tomto svatostánku umění, dala mu slavnostní ráz. Přední pražští umělci svou účastí povznegli koncert na vysokou úroveň a dali mu svým repertoírem důstojný průběh.

Po úvodním proslovu předsedy pražské odbočky škpt. v. v. Jaroslava Kozáka koncert zahájil varhanní hudbou Dr. Jiří Reinberger. Pak se střídali Marie Glázrová, která přednesla také básně Jiřího Řebla — Volyňského. Eduard Haken, z jehož pořadu zejména mistrně přednesené Dvořákovy Biblické písně vhodně zapadly do rámce koncertu a Vladimír Říha, který přispěl k úrovni koncertu virtuózním přednesem některých solových skladeb pro klavír. Na klavír doprovázel Zdeněk Košler.

Koncertu byli přítomni takřka všichni krajané, žijící v Praze, četní přátelé volyňských Čechů, jakož i řadu Pražanů a návštěvníků mimopražských.

Slavnostním koncertem pražské odbočky byla důstojně uctěna památka malinských mučedníků, našich krajanů, přátel a známých. Patří proto jmenovaným umělcům i pořadatelům srdečný dík celé naší krajské veřejnosti.

Zpráva historické komise

Historická komise SČZV oznamuje krajské veřejnosti, že do dnešního dne v dotazníkové akci sešlo se již rovných sto vyplněných dotazníků s údaji o jednotlivých českých obcích na Volyni. Stále nám však ještě velký počet vyplněných dotazníků chybí. Nejsem vyplněny dotazníky za tyto obce: (v závorkách uvádíme okres)

(Andrušov, Andrušovka, Baranovka), Hlyboček, (Barašev, Baraši, Kremjanka, Verby, (Berestečko, Bementovič, Dolhov, Široká, (Berežno): Malinsk, (Cumaň): Drozdne, Januvka, (Čerňachov): Novoselsk, Plechová, Veliky Horbači, Vyšpol, (Čudnov): Bazimovka, Čudnov, Karpovce, (Demidovka): Boremel, Vijnice, (Dovbyš): Bykovka, Noviny, Teter—Teterevský, (Dubno): Čerešněvka, (Horodnica): Sytné, (Horochoh): Cehov, Horochov, Marjanka, Pečichovosty, Skaborov, Štátná Senkeviči, Sviňuchy, (Ivaniče): Zablocie, (Janušpol): Burkovci, (Jarusk): Dydoviče, (Kiverce): Juliane, Svo-ry, Trostanec, Višněv, Židičín, (Korosteň): Klačov, (Kozín): Kuryky, Podvysoká, Staryky, (Krasnoarmějsk): Dranča Polská, (Krasnoarmějsk, obl. Žitomír): Stará Alexandrovka, Habrovka, Krasnoarmějsk, Vydumka, (Křemenec): Dunajev, Veselovka, (Luck): Boholuby, Kozín, Milovice, Novostav, Nový Mozor, Vozončín, (Mizoč): Spasov, (Narudič): Radča, (Novograd—Volyňsk): Susly, (Novose-łok): Šily, (Olyka): Kadyšče, Ode-rady, Olyka, Žornošče, (Ostroh): Bolotkovci, Horozovo, Višeňky, (Ostrožec): Ladovka, Vel. Rekary, Leduchovka, Podlesice, (Ovruč): Ovruč, (Plužany): Kamenka, Kuněv, (Polonnoje): Polonnoje, (Rovno): Horodok, Krajevišče, Španov, Rovno, Rožišče, Rovno, (Rožišče): Dorosin, Vitoniz, (Senkevičovka): Natalín, (Slavuta): Nový Krivín, (Šepetovka): Malovanka, Sudil-kov, (Šumsk): Bořkovic, Lepe-

šovka, Sošiště, Tylavka, (Teofil): Poljachov, Travlín, (Teremno): Liš-tě, (Trojanov): Holovenka, Luka, Šumsk, Trojanov, (Verba): Dete-niče, Hrádky, Sosnovka, Šepetyn, (Vlad.—Volyňský): Šestiv, (Volo-darsk): Malé Hórošky, Sofievka, (Zdolbunovo): Kopytkovo, Novo-mylsk, (Žitomír): Baraševka, Ulja-novka.

Prošleme krajan, kteří by mohli vyplnit dotazníky za některou z jmenovaných obcí, nebo kteří by věděli o někom, kdo by tak mohl učinit, aby nám sdělili co nejdříve jméno a adresu. Dotazníky jsou jediným spolehlivým pramenem pro údaje o té které obci na Volyni. A máme-li v brzké době realizovat myšlenku našeho musea, jakož i sepsání našich dějin, nezbytně tyto údaje pro doplnění hist. materiálu potřebujeme.

Věříme proto, že naše krajská veřejnost pochopí důležitost této akce, a že každý, kdo bude moci, přispěje svou spoluprací k tomu společnému dílu. Necht' není jediného volyňského Čecha, který by se podle svých možností nezasloužil o zřízení volyňského musea a sepsání dějin volyňských Čechů!

Budujeme sociální fond

Na svatbě sl. Mileny Dlouhé s p. Jaroslavem Markem byla provedena na podnět Mařenky Dlouhé z Milíkova u Mar. Lázní a Slávka Marka z Chotíkova u Plzně sbírka na sociální fond, která vynesla 2.350 Kčs.

Děkujeme ze srdce všem štědrým dárcům, iniciátorům sbírky a novomanželům blahopřejeme.

Na svatbě sl. Marie Stránské z Dolánka a Josefa Zajíce z Vysokých Třebušic, bylo vybráno z podnětu Juliána Zachařevského z Očihova 1015 Kčs na sociální fond.

Všem štedrým dárcům srdečně děkujeme a novomanželům vyslovujeme srdečné blahopřání.

Budujeme volyňské museum

Přispěl jsi již k tomuto společnému dílu?

VYSTĚHOVALCI

Obrazy ze života volyňských Čechů — Píše Josef Foitík

11. Pokračování

„Staršina je velký pijan. Rád se napije, když ho to nic nestojí.“ Motl významně zamrkal.

„Tohle je nápad! Takhle se nato musí!“ ozýval se souhlas se všech stran.

Motl se tvářil spokojeně.

„Vezměte vodku, hodně vodky, vezměte jídlo a peníze a jeďte ke staršinovi. Přímě k němu do domu. Ne úředně. A ničeho nelitujte. To pomůže!“

„Správně, Motle! Tys pašák! to uděláme!“

„A pojeděš s námi.“

„Tak do toho a jedem!“

„Ale flinty sebou. Bude to mít větší váhu.“

Na dvoře to zahučelo jako v úle a tváře všech se rozzářily novou nadějí.

„Kdy pojedeme?“

„Ihned.“

„Myslím, že bychom měli vyčkat, až se vrátí starosta. Kdož ví, co se mu tam podařilo vyjednat a při nejmenším se dozvíme, jak to celkově vypadá ve volosti“, mnil Horák.

To se zdálo být správné a souhlas se souhlasili.

Kořenův dvůr se pomalu vyprazdňoval a jen několik sousedů zde zůstalo čekat na starostův návrat. Starosta přijel pozdě večer.

Vysvětloval, že situace není zatím zlá. Zatčení krajanů narazilo v samotné volosti na nepředvídané obtíže. Volost nemá ani pořádné vězení. Je tam pouze jediná špinavá kobka. V té je nyní uvězněn nějaký cikán pro krádež. Naši zatčení, povzbuzení dosti mírným jednáním jak staršiny tak i volostního policajta, odmítli vstoupiti do této smradlavé kobky.

Policajt i staršina byli bezradní. Pouze písař se rozčiloval, že zatčení nemají práva odporovat a že do kobky musí. Staršina, který vždy s Čechy velmi dobře vycházel, byl mnohem mírnější. Co však se zatčenými?

Kořena využil nálady.

„Nemáte doma nějakou místnost, kam byste je prozatím zavřel?“

Staršina se tkl do čela.

„Mám světničku, ale.“

„Co je?“

„Nejsou tam mřížky!“

„Vždyť je bude někdo hlídat.“

„Hm, to je pravda, ale my máme jen jednoho policajta na celou

volost a ten má na starosti skoro třicet obcí.“

„Hleďte“, pravil vážně Kořena, „já vám dávám své čestné slovo, že vám naši lidé neutečou. Vždyť nemají ani kam. Kdyby utekli domů, tak je tam zase najdete. A konečně to nemá ani smyslu, aby utíkali. Já mám za to, že se ničeho vážného nedopustili a jsem přesvědčen, že kdybyste býval vy přítomen ve volosti, že k tomu vůbec nedošlo.“

„Mystíte?“

Bylo znát, že toto mínění českého starosty staršinovi značně polichotilo. Ale písař se cítil být uražen a odporoval. Konečně se však staršina rozhodl. Také písařův odpor seslábl, poněvadž si byl vědom, že se ukvapil a nerad by byl, aby vinu za celou událost nesl na sobě.

A tak se stalo, že policajt s taseňou šavlí odvedl zatčené do domu pana staršiny. Tam byli zavedeni do slušné světničky a policajt jim sňal i řetízky, které měli dosud na rukou.

Kořena byl nesmírně rád, že věc takto dopadla. Nemeškal už ani okamžik a rozloučiv se s přáteli rozjel se k domovu.

Krajané osaměli ve světnici, která se stala jejich vězením. U sedli kolem stolu.

„Nebudeli-li to horší, pak dosud není zle“, usoudil Luba.

„Co asi s námi budou dělat?“ tázal se sám sebe Tvrdlík.

To ovšem nevěděl z nich nikdo.

„Dopadne-li to dobře a dostanu se brzy domů, pak toho skrčeného kancelářského pidimužika při nejbližší příležitosti dorazím“, sliboval Luba.

„A já podruhé nebudu střílet do vzduchu“, přidával se Tvrdlík.

„Mluvíte nesmysly. Můžete být rádi, že jste dosud nikdo neprovedl, co slibujete. To by nám už asi nic nepomohlo. Takhle myslím, že se přece jen domů nějak dostaneme.“

Havlík byl rozvážnější.

„Ale jsou to přece jen lumpové!“ ulevil si Luba a jeho monotonně pěstě se sevřely, až na nich naskočily žíly jako dráty.

Cas se líně vlekl.

Bylo již hodně po poledni, když do světnice přišel staršina a při-

nesl velkou mísu, z níž se kouřilo. „Pánové, pro dnešek nemáme postarano o vězeňskou stravu a tak jsem vám přinesl něco od vlastního oběda. Snad vám to bude chutnat.“

Byl to pravý ukrajinský „bať“, v němž nechybělo ani po kuse masa a k němuž každý dostal notný krajíc chleba.

„Pane staršina, je nám zde dlouhá chvíle a mohl byste nám dát na dvoře nějakou práci“, hlásil se Havlík.

Staršina přešlápl z nohy na nohu.

„Což o to, práci bych měl. Ale podle předpisu by vás musel někdo hlídat a to už je horší.“

Staršina chvíli usilovně přemýšlel a pojednou nabídl:

„Což, takhle karty byste si nezahráli?“

„Nu, není-li nic vhodnějšího.“

A za chvíli ve světnici volostního staršiny čeští „vězňové“ hráli vesele českou „dardu“.

XVIII

Před domkem volostního staršiny zastavily druhého dne dva povozy.

Lidé seskakali s vozů a dva z nich vešli do domu.

Byl to Kořena a Horák.

Staršina byl ještě doma a srdečně vítal časně hosty.

„Co vás sem tak brzy přivedlo?“

„Přijeli jsme navštívit naše kamarády a přivezli jsme jim něco k jídlu. Můžeme jim to dodat?“

„Samozřejmě.“

Kořena vyběhl ven.

„Hoši, přineste sem tu svačinu!“

V několika vteřinách na stole před žasnoucím staršinou byla taková hromada uzeného a pečeného masa, slaniny a vajec, že by se tím mohl nakrmit celý regiment vojáků. Když se však mezi tím objevily i lahve kořalky, začal se staršina rozpačitě ošivát.

„Pánové, vodka snad ani nemusela být. To se ani nedovoluje.“

„Hm“, Kořena se zatvářil vážně, „tož abychom ji snad vypili sami. Pane staršino, nedáme si po kaláku?“

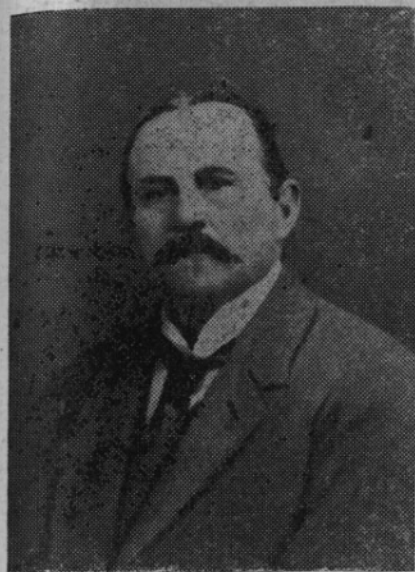
„Nu, já mám sice jít do úřadu, ale jeden kalíšek snad neuškodí.“

Neuškodí, neuškodí“ potvrzoval Kořena a dodal: „vždyť jste staršina; kdo by vám tedy mohl co říci.“

V několika minutách kolem staršinova stolu zacinkaly vodkou naplněné poháry. Potom po druhé, po třetí.

„Měli bychom také poslat pro písaře a policajta“, minili Češi.

„Da, da, pošleme, to je jasné, že pošleme“, souhlasil ochotně staršina. „Zajedte pro ně vozem a zamknou na chvíli volost.“

14. IV. t. r. uplynulo 20 let od smrti zaslužilého volyňského Čecha — vlastence pana **Václava Kliča** z Olšanky u Žitomíru.

Stále vzpomíná rodina.

Hlubokým žalem sklčení oznamujeme všem přátelům a známým, že nás navždy opustila naše milovaná manželka **Marie Knobová**, rozená Nováková, nar. 8. XI. 1888 r. v Moldavě na Volyni. Zemřela po delší nemoci 7. března 1951. Tělesné pozůstatky drahé zesnulé byly uloženy k věčnému odpočinku 9. března 1951 na hřbitově v Žatci.

Kdo jste ji znali, věnujte ji tihou vzpomínku.

Budiž jí země česká lehkou!

Truchlíci: manžel,
dětí a bratr.

S bolestí v srdcích oznamujeme všem přátelům a známým, že 4. března 1951 zemřel po dlouhé nemoci ve věku 60 let náš milovaný manžel a otec **Václav Kocek** z Novokraje na Volyni.

Tělesné pozůstatky byly uloženy k věčnému spánku na místním hřbitově v Horní Poustevně.

Prosíme, kdož jste znali jeho dobrou povahu, vzpomeňte s námi.

Truchlíci manželka a děti.

S nezmenšeným žalem vzpomínáme na **Vladimíra Likovského** z Podcurkova na Volyni, který dne 10. X. 1944 padl hrdinnou smrtí u Dukly. Prosíme známé krajany, aby mu s námi věnovali tichou vzpomínku!

Matka, sestra,
bratr a strýc.

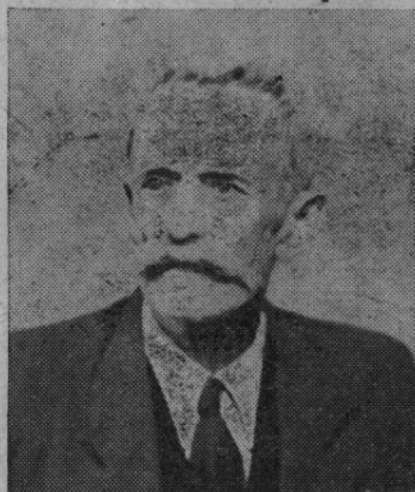

Vzpomínáme, že dne 27. dubna t. r. uplynulo 15 let od doby, kdy ve věku 45 let tragicky zemřel **Mikuláš Bohatý** z Libánovky na Volyni.

Spi klidně svůj věčný sen na malém hřbitově v dál! Tvoje děti žijí v osvobozené vlasti, za níž i ty jsi v I. svět. válce bojoval.

U příležitosti výročí tvé smrti posíláme ti na tvůj opuštěný hrob kytici nejkrásnějších vzpomínek.

Manželka, synové, snachy,
vnoučata, matka
a příbuzní.

S hlubokou bolestí oznamujeme všem příbuzným a známým, že nás navždy opustil náš dráhy manžel, tatínek, bratr, dědeček, švagr a strýc p. **Antonín Somol**, narozený v obci Mirohošti na Volyni, SSSR.

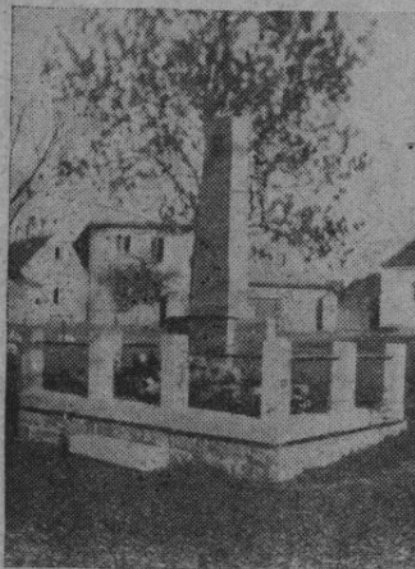
Zemřel po dlouhé nemoci dne 30. března 1951 v Oráčově. Tělesná schránka zesnulého byla dne 1. dubna 1951 k věčnému spánku uložena.

Děkujeme touto cestou všem, kteří se pohřbu zesnulého zúčastnili a jakýmkoliv způsobem se snažili zmírniti bol pozůstalých.

Rovněž děkujeme všem dárcům věnců a kytic, jakož i obětavým zpěvákům.

Spi sladce, náš milovaný a budiž Ti země česká lehkou.

rodina Somolova.

Novokrajevští vzpomínají

V neděli dne 27 května 1951 koná se v Sýrovicích u Podbořan u příležitosti vzpomínky na padlé z obce Novokrajeva a její zakladatele

IV. POUŤ

spojená s oslavou padesátiletého výročí založení obce Novokrajeva. Od 10. hod. konají se na návsi u pomníku pravoslavné bohoslužby a od 15. hod. ve Pšově taneční zábava.

Pořadatelství zve všechny krajany z okolí k hojně návštěvě. Čistý výtěžek bude věnován na udržování pomníku padlým hrdinům.

Předám zemědělskou usedlost o výměře 12,53 ha; z toho 8,95 ha orné půdy, zbytek louky a ovocná zahrada. Většina polí v okolí budov, vše v rovině v blízkosti krajského města Českých Budějovic. Denně autobusové spojení. Úplné zařízení; živý i mrtvý inventář. Zaseto. Předám bez náhrady urychleně pro nemoc. Vladimír Doubrava, Haklový Dvory 31, p. Čtyři Dvory.

Poděkování

Milí krajané volyňští, jakož i vy přátelé z místního obyvatelstva. Touto cestou vám vyjadřuji všem své srdečné Bůh zaplat, za vaši tak hojnou podporu při zdolávání mého kritického postavení, vzniklého následkem požáru. Vaším přispěním mohl jsem svůj živý inventář beze ztráty udržeti do dnešního dne, kdy již jest nouze zažehnána. Zvláště pak méje díky patří mým sousedům: Navrátilovi a Špulkovi za tak mimořádnou podporu v penězích i v naturáliích, jak rovněž odbočce Svazu Čechů z Volyně ve Šternberku za organisaci účinné výpomocné akce.

Ještě jednou díky všem, kdo svým přispěním mi mou nouzi pomohli zažehnati.

Vděčný Vladimír Vohralík.

★

Josef Hovorka, Žatec, Husova 936, hledá p. Vladimíra Hrušku z některé obce u Lucka na Volyni. V r. 1912 byl zaměstnán jako krejčí v Drážďanech.

Blahopřání

Dne 5. a 13. května t. r. se dožili otec a syn Ryklovi pokročilého věku 85 a 60 let. Do dalších mnoha let, hodně síly a zdraví vám přeji:

manželka, děti, vnoučata, pravnoučata a rodina Šulženková Uštěk.

Pomníky

všeho druhu a levně

zhotoví

Václav Tesař

kamenosochařství

Postoloprty

Pátrám po nynějším místě pobytu br. Antonína Šimsy z Plosky na Volyni. Dotyčný ať se laskavě hlásí na adresu: Michal Hošovský, Vlčice ve Slezku č. 4. okr. Jeseník.

Daniel Kalenčuk, Mor. Třebová, Zámecká 2, hledá p. Nađu Bukrantovou, roz. Věčeřovou, poslední bytem v kol. Dziadovec, okr. Luck na Volyni. Jmenovaná nechť se urychleně ohlásí na uvedenou adresu.

Pan Václav Schovánek, jež zaslal ruský doklad k překladu soudního tlumočnicku jazyka ruského Vojtislavu Štěpánkovi nechť udá svoji adresu. Nevím, kam mu mám překlady zaslat.

Vojtislav Štěpánek

Věrná stráž vychází jednou týdně. Vydává Svaz Čechů z Volyně nákladem vlastním. Vedoucí redaktor Jaroslav Chudoba. Redakce a administrace: Žatec, nám. Velké říjnové revoluce 155, telefon 550. Tisknou Krušnohorské tiskárny, národní podnik, závod Žatec, telefon 374. Dohlédací poštovní úřad Žatec. Předpláné na rok 1951 je 150 Kčs. Konto pošt. spořitelny č. 728301 Okresní spořitelna a záložna Žatec a Svaz Čechů z Volyně č. 10268.